

Stručni rad

DJECI JE POTREBNA ŠUMA

Jasmina Križaj Grušovnik

Učiteljica razredne nastave i stranog jezika u razrednoj nastavi

Od 1. do 3. razreda

Osnovna škola Markovci

Sažetak

Šuma je mjesto koje djeci pruža mnogo izazova. Nudi im obilje znanja i spoznaja važnih za život. Osim prirodoslovnih znanja, jačanja motoričkih vještina, upoznavanja s vrstama drveća, biljkama, šumskim tlima i klimatskim promjenama, šuma je zdrava životna sredina koja potiče sva djetetova osjetila i želju za učenjem. U kontaktu s prirodom djeca su smirenija, aktivnija i spremnija sudjelovati. Djeca trebaju što više vremena provoditi u prirodi.

Ključne riječi: šuma, učenje, igra

1.Uvod

Današnja kultura konzumerizma i materijalnih dobara mnoge ostavlja praznima. Uvjerena sam da je za odgoj i učenje najprikladnija aktivnost upravo boravak u prirodi. U šumi nas čeka cijeli svijet, život, zdravlje, iskustvo, radost i sreća. Možemo prošetati šumom, udahnuti svježeg zraka, opustiti se, igrati i stvarati. Željela bih predstaviti metode kojima se koristim u svom radu.

2.Sadržaj

Šumski okoliš na mnogo načina potiče zdravlje djece, pomaže u smanjenju stresa, usmjerava pažnju i vraća koncentraciju. Djeca veći dio svog djetinjstva provode u zatvorenom prostoru, zaštićena od svih više ili manje izmišljenih opasnosti, a posljedice takvog načina života više nisu zanemarive. Negativni učinci očituju se u tjelesnom, emocionalnom i kognitivnom razvoju djece. Iako je u Sloveniji velik naglasak na uvođenju dodatnih sportskih aktivnosti u vrtiće i škole, šumska pedagogija također može pozitivno utjecati na cjelokupno zdravlje djece i promicati zdrav način života. Za razliku od sportskih aktivnosti, šumska pedagogija namijenjena je i primjerena svoj djeci, bez obzira na narav djeteta, njegove navike, motoriku, predznanje ili moguće poteškoće u razvoju. Već hodanje po šumi djetetu nije lako, šuma obiluje korijenjem, kamenjem, uzvisinama i panjevima. Dječja stopala moraju se stalno prilagođavati terenu, korijenju i granama [1].

Györek navodi kako priroda djeci nudi brojne mogućnosti za kritičko razmišljanje, rješavanje problema, kreativno istraživanje i intelektualni razvoj te omogućava razvoj kognitivnih funkcija kao što su opažanje, pažnja, predodžbe, pamćenje, razmišljanje i učenje.[3] Šuma je uvijek puna iznenađenja, što djecu privlači jer su uvijek u iščekivanju onoga što dolazi, što donosi nov sadržaj i nove izazove, istovremeno u život unoseći promjene.

Prilikom izvođenja nastave ili igre u prirodi povezuju se tjelesna aktivnost i učenje. Kretanje također pozitivno utječe na rad mozga, jer mozak je tada aktivniji i prijemčiviji za učenje. Prirodni okoliš pozitivno utječe na mentalno zdravlje te smanjuje poremećaje u ponašanju i količinu hormona stresa [3].

Kao učitelji često se pitamo kako djeci pružiti sigurnost te se susrećemo s organizacijskim problemima oko dodatne pratnje i prenatrpanim nastavnim planovima, ali moramo se pokušati riješiti tih dvojbi, osigurati djeci što više vremena u prirodi i tomu prilagoditi okruženje za učenje. Također je važno podučiti učenike bontonu u šumi. Uvijek poštujemo šumu. Prije ulaska u šumu učenici se trebaju umiriti kako bi mogli oslušivati šumu i promatrati prirodu [3].

Želim iznijeti nekoliko primjera dobre prakse, koji pokazuju kako kroz rad možemo uključiti šumu u naše okruženje za učenje. Učenje u šumi možemo planirati povodom različitih prirodoslovnih ili tehničkih dana, jer inače smo često vremenski ograničeni. Navest ću nekoliko primjera kako u šumi možemo organizirati mnoge aktivnosti na različite teme i s učenicima provesti prekrasan dan u prirodi.

Primjer aktivnosti u šumi:

1. Proslava rođendana

Na temu rođendana učenici mogu u skupinama napraviti tortu od različitih prirodnih materijala (grana, kore, lišća, plodova i sl.). Mogu pripremiti stol i stolice. Mogu izraditi bukete od raznih prirodnih materijala (šumskog bilja, grančica bora, otpalog lišća itd.). Također mogu napraviti ogrlice i narukvice kao poklon za slavljenika ili rođendanske kolačiće. Zatim slijedi proslava rođendana, na kojoj se pretvaraju da jedu tortu i kolačiće. Učenici će biti kreativni, zabaviti se i razvijati maštu.

2. Crtanje na tlu

Učenici mogu crtati i izrađivati slike od prirodnih materijala (grana, kamenčića, lišća, šumskih plodova i sl.).

3. Poligon

Učenici mogu u skupinama postavljati različite poligone s raznim preprekama za skakanje i penjanje. Neka se sami dosjete od čega će napraviti poligon, kako će ga oblikovati, koje će materijale trebati, što sve moraju donijeti i kako će poligon postaviti. Tijekom ove aktivnosti moraju surađivati i pomagati jedni drugima. Nakon što skupine pripreme poligone, svaka od njih izvede aktivnost, a zatim učenici pokušaju savladati poligone drugih skupina.

4. Priče u pokretu

Učenicima možemo pripremiti i ispričati različite kreativne priče i priče u pokretu te mogu oponašati kretanje i glasanje različitih životinja.

5. Traženje tragova u šumi

Učenici mogu tražiti tragove životinja u šumi. Mogu pokušati otkriti čiji su tragovi, usporediti njihove otiske i veličinu, razgovarati o tome jesu li vidljiviji na snijegu ili na tlu.

6. Razvrstavanje materijala prema svojstvima

Učenici mogu razvrstavati materijale prema odabranim svojstvima, na primjer, je li zeleno ili nije zeleno, je li šumsko voće ili nije šumsko voće, je li hrana za šumske životinje ili nije, je li drvo ili nije drvo i slično.

7. Traženje skrivenih predmeta u šumi

Učenici u šumi mogu tražiti skriveni predmet.

8. Prepoznavanje vrsta drveća i šumskih plodova

Djeca mogu prepoznavati otpalo lišće s drveća i njihove plodove. Pritom im možemo predstaviti drvo od korijena do lišća.

9. Potraga za blagom

Učenicima također možemo pripremiti potragu za blagom. Blago možemo sakriti negdje u šumi.

10. Izložba šumskih predmeta

Učenici mogu organizirati izložbu raznih predmeta iz šume. Prirodne materijale možemo dotaknuti, okusiti, pomirisati i imenovati.

11. Uzica na koju su nanizani prirodni materijali

Oko stabala zavežemo uzicu na koju pričvrstimo razne predmete o kojima smo razgovarali (šišarke, grančice bora, kamenje, lišće, plodove i sl.). Učenik se zavezanih očiju kreće duž uzice, zaustavlja se pored predmeta, dodiruje ga, raspoznaje i pokušava odrediti o kojem se predmetu radi. Drugi učenik mu pritom pomaže, drži ga za ruku i vodi. Kaže mu je li predmet ispravno imenovao. Parovi se tada mogu zamijeniti.

12. Šumar

Možemo zamoliti šumara da učenicima predstavi svoje zanimanje.

3. Zaključak

Djeca su u šumi opuštena i motivirana, stoga želim povećati svijest roditelja, odgajatelja i učitelja o tome koliko je važno vrijeme koje djeca provode u šumi i u prirodi. Djeca se u šumi dobro osjećaju, smiju se, mnogo je pozitivne energije, sreće i dobre volje, kreću se i stječu osjetilno iskustvo, u šumi su motivirana, kreativna i spremna sudjelovati. Šuma može biti jedan od najzanimljivijih nastavnih sadržaja. Djeci u prirodi nikad nije dosadno, ali tu je vrlo važna i uloga roditelja, odgajatelja i nas učitelja, koji djeci pokazujemo radost do prirode i oduševljenje njome.

4.Literatura:

- [1.] Györek, Natalija. 2012. Povabilo v gozd srečnih otrok (Evalvacijsko poročilo s priporočili za pedagoške delavce). Vlastito izdanje. Kamnik.
- [2.] Györek, Natalija. 2013. Gozdna pedagogika v Sloveniji – priložnost za povezovanja in nova znanja. Gozdarski vestnik. Zveza gozdarskih društev Slovenije.
- [3.] Györek, Natalija i dr. 2014. Otroci potrebujemo gozd. Gozdna popotnica. Vrtec Antona Medveda, Kamnik. Inštitut za gozdno pedagogiko.